

LUIZ GUILHERME ARCARO CONCI

Ewolucja międzyamerykańskiego systemu ochrony praw człowieka a doktryna kontroli konwencyjności

Streszczenie

Artykuł przedstawia problematykę międzyamerykańskiego systemu ochrony praw człowieka, utworzone w jego ramach organy oraz ich funkcje. Zaciągnięte przez państwa amerykańskie w ramach tego systemu zobowiązania międzynarodowe do realizacji i ochrony praw człowieka tworzą – w opinii autora – swoiste spektrum prawnej normatywności, która chroni osoby w państwach tych zamieszkujące, a w przypadku naruszeń pociąga za sobą negatywne skutki międzynarodowe.

W artykule podkreślono, że problem wrażliwości demograficznej, cechujący historycznie kontynent południowoamerykański, odgrywał istotną rolę w procesach towarzyszących rozwojowi praw człowieka w tej części świata. Rozwój ten podzielony został się na trzy etapy. Pierwszy, początkowy, etap miał miejsce w późnych latach sześćdziesiątych, kiedy na kontynencie rozprzestrzeniały się dyktatury. Wówczas to doszło do utworzenia międzyamerykańskiego systemu praw człowieka. Podczas drugiego etapu, zapoczątkowanego w latach osiemdziesiątych, nastąpił proces demokratyzacji kontynentu, na fali której podjęto próby zapewnienia odpowiedniej efektywności wprowadzonym mechanizmom ochrony. Etap ten zakończył się pod koniec lat dziewięćdziesiątych. W trakcie trwającego od tego czasu do chwili obecnej trzeciego etapu wzmocniono natomiast powstałe dotychczas instytucje i położono większy nacisk na kwestię realizacji praw ustanowionych na podstawie traktatów międzynarodowych.

W ostatniej części artykułu podjęto próbę wyjaśnienia znaczenia kontroli konwencyjności (*control of conventionality*) sprawowanej przez Międzyamerykański Trybunał Praw Człowieka. W tym kontekście wskazano również na obowiązek wszystkich instytucji wykonujących zadania wymiaru sprawiedliwości – a zatem nie tylko tych pełniących funkcje sędziowskie – stosowania przyjętej przez sądy wykładni praw człowieka. Działanie takie pozytywnie wpływa bowiem na zwiększenie stopnia integracji na kontynencie amerykańskim.

Słowa kluczowe: kontrola konwencyjności – międzyamerykański system praw człowieka – Międzyamerykański Trybunał Praw Człowieka